

10.1.2 Στρατηγική Παρέμβαση 2: Χωρικός Σχεδιασμός και Αναπλάσεις

Ο Πίνακας που ακολουθεί εμφανίζει τη δομή και το περιεχόμενο της Στρατηγικής Παρέμβασης 2 «Χωρικός Σχεδιασμός και Αναπλάσεις», όπως είναι οργανωμένη σε Υπομέτρα και Δράσεις

<p>Υπομέτρο ΣΠ.2.1</p>	<p>Νέο Πλαίσιο Χωρικής-Χωροταξικής Οργάνωσης</p> <p>Το αναπτυξιακό πλαίσιο που θέτει η ΕΣΑΟΚ έχει έναν σαφή χαρακτήρα Αναπτυξιακού Προγράμματος Περιφερειακού επιπέδου, το οποίο είναι απαραίτητο να πλαισιωθεί από ένα Χωροταξικό Σχέδιο Περιφερειακού επιπέδου.</p> <p>Το Χωροταξικό Πλαίσιο του Τροόδους θα αναπτυχθεί σε τρία βασικά επίπεδα:</p> <p>1ο: Χωροταξικό Σχέδιο Τροόδους, το οποίο θα αποτελεί τη Δήλωση Πολιτικής Τροόδους. Γεωγραφικό επίπεδο αναφοράς του σχεδίου αυτού θα είναι όλη η περιοχή του Τροόδους</p> <p>2ο: Το Τοπικό Χωροταξικό Σχέδιο και Πρόγραμμα Δράσης Εξειδίκευσης της ΕΣΑΟΚ (ΤΧΣ-ΠΔΕ /ΕΣΑΟΚ), το οποίο θα εκπονείται και θα εφαρμόζεται σε επίπεδο Συμπλέγματος, όπως αυτά θα διαμορφωθούν στο χώρο, βασιζόμενα στις Ιστορικές Περιοχές.</p> <p>3ο: Τα Πολεοδομικά – Ρυμοτομικά Σχέδια, τα οποία θα εκπονούνται σε επίπεδο οικιστικών ζωνών και περιοχών εντός ορίων ανάπτυξης, προκειμένου να επιταχυνθεί η διαδικασία ενεργοποίησης των οικιστικών και άλλων ζωνών.</p>
<p>Δράση ΣΠ.2.1.1</p>	<p>Εκπόνηση και έγκριση Δήλωσης Πολιτικής Τροόδους</p> <p>Εκπόνηση και έγκριση Νέας Δήλωσης Πολιτικής για την περιοχή του Τροόδους, η οποία αποτελεί το επιτελικό χωροταξικό σχέδιο το οποίο θα δίνει κατευθύνσεις στα υποκείμενα σχέδια και κυρίως το Τοπικό Χωροταξικό Σχέδιο και Πρόγραμμα Δράσης Εξειδίκευσης της ΕΣΑΟΚ (ΤΧΣ-ΠΔΕ/ΕΣΑΟΚ).</p>
<p>Δράση ΣΠ.2.1.2</p>	<p>Ένταξη νέων χωροταξικών εργαλείων στο θεσμικό πλαίσιο της Κυπριακής Δημοκρατίας-Τοπικό Χωροταξικό Σχέδιο και Πρόγραμμα Δράσης Εξειδίκευσης της ΕΣΑΟΚ(ΤΧΣ-ΠΔΕ/ΕΣΑΟΚ) & Πολεοδομικό – Ρυμοτομικό Σχέδιο (ΠΡΣ)</p> <p>Τα δύο νέα χωροταξικά και αναπτυξιακά εργαλεία ΤΧΣ-ΠΔΕ/ΕΣΑΟΚ και ΠΡΣ που προτείνει η ΕΣΑΟΚ θα πρέπει να ενταχθούν στο πλαίσιο-σύστημα σχεδιασμού του Τροόδους. Η ένταξη αυτή θα πραγματοποιηθεί μέσα από μια διαδικασία πιλοτικής εφαρμογής των δύο σχεδίων.</p>
<p>Δράση ΣΠ.2.1.3</p>	<p>Εκπόνηση Τοπικών Χωροταξικών Σχεδίων και Προγραμμάτων Δράσης Εξειδίκευσης της ΕΣΑΟΚ (ΤΧΣ-ΠΔΕ /ΕΣΑΟΚ) για κάθε Σύμπλεγμα Κοινοτήτων του Τροόδους</p> <p>Στόχος αυτού του Σχεδίου έχει στόχο την εξειδίκευση τόσο της ΕΣΑΟΚ όσο και του Χωροταξικού Σχεδίου Τροόδους (Δήλωση Πολιτικής Τροόδους) στο επίπεδο του Συμπλέγματος, έτσι ώστε να σχεδιαστούν και εφαρμοστούν αποτελεσματικά και με συμμετοχικότητα οι βασικές – στρατηγικές κατευθύνσεις που δίνονται από τα δύο υπερκείμενα σχέδια. Παράλληλα, στο επίπεδο αυτό μπορούν να εξειδικευτούν πιο ουσιαστικά διάφορες πρόνοιες της Δήλωσης Πολιτικής Τροόδους που αφορούν τον Πολεοδομικό Σχεδιασμό (π.χ. αρχιτεκτονική μορφολογία, παραδοσιακοί οικισμοί, διατηρητέα κτίρια, πολιτική τοπίου κτλ.).</p>
<p>Δράση ΣΠ.2.1.4</p>	<p>Εκπόνηση Πολεοδομικών – Ρυμοτομικών Σχεδίων / ΠΡΣ (οικιστικών ζωνών) ανάλογα με τις Κοινότητες που επιθυμούν τη μελέτη αυτή</p> <p>Τα Σχέδια αυτά θα αποτελούν σχέδια υλοποίησης των ΤΧΣ-ΠΔΕ /ΕΣΑΟΚ, περιέχοντας το οδικό δίκτυο, τα Οικοδομικά Τετράγωνα (ΟΤ), λεπτομερείς χρήσεις κατά κτίριο ή Οικοδομικό Τετράγωνο. Για τους ιστορικούς πυρήνες των οικισμών αποτελούν Σχέδια Οικιστικής Ανάπλασης, με ειδικές προδιαγραφές, ενώ για τις ζώνες επέκτασης καθορίζουν το οδικό δίκτυο και τα ΟΤ.</p>

Υπομέτρο ΣΠ.2.2	Διαχείριση οικιστικού αποθέματος και παρεμβάσεις ανάπλασης
Δράση ΣΠ.2.2.1	<p>Εκπόνηση μελέτης καταγραφής κενών οικοδομών και χρήσης τους στους οικισμούς του Τροόδους (ταυτότητα κτιρίων)</p> <p>Καταγραφή του πολύ μεγάλου αποθέματος κενών οικοδομών όπως κατοικιών, επαγγελματικών και βιομηχανικών υποστατικών (π.χ. ξενοδοχεία) ή και δημόσιων κτιρίων του Τροόδους, το οποίο είναι απόρροια της μεγάλης πληθυσμιακής αποψίλωσης που έλαβε χώρα στη περιοχή τα τελευταία 50 χρόνια.</p>
Δράση ΣΠ.2.2.2	<p>Μελέτη οργάνωσης και ιεράρχησης παρεμβάσεων ανάπλασης</p> <p>Επιστημονική μελέτη αναγνώρισης χώρων που χρήζουν προστασία και ανάδειξη με βάση την πολιτιστική και αρχιτεκτονική τους σημασία. Προσδιορισμός και έκταση των παρεμβάσεων (περιβάλλον χώρος μνημείων, τμήματα οικισμών-γειτονιές, οικισμοί) και διαμόρφωση πλαισίου προδιαγραφών προσαρμοσμένων στα τοπικά χαρακτηριστικά.</p>
Δράση ΣΠ.2.2.3	<p>Παρεμβάσεις και έργα ανάπλασης σε οικισμούς, τμήματα οικισμών – γειτονιές και περιβάλλοντες χώρους μνημείων</p> <p>Με βάση την Έκθεση οργάνωσης και ιεράρχησης παρεμβάσεων ανάπλασης (Δράση Σ.Π.2.2.2) και ανάλογα με το δημοσιονομικό πλαίσιο και τη δυνατότητα ένταξης έργων για συγχρηματοδότηση από ευρωπαϊκούς πόρους θα προωθηθούν προς ωρίμανση και κατασκευή συγκεκριμένα έργα, με βάση την μελέτη οργάνωσης και έκθεση ιεράρχησης και προγραμματισμού των παρεμβάσεων ανάπλασης.</p>

Υπομέτρο ΣΠ.2.1 Νέο Πλαίσιο Χωρικής-Χωροταξικής Οργάνωσης

Πλαίσιο Χωρικής Οργάνωσης (Δήλωση Πολιτικής Τροόδους)

Η αξιολόγηση και κριτική της υφιστάμενης Δήλωσης Πολιτικής (ΔΠ) ανέδειξε ως βασικό διακύβευμα τη σύνδεση της αποτελεσματικής εφαρμογής της ΕΣΑΟΚ με την εξασφάλιση ενός πλαισίου χωροταξικής οργάνωσης κατάλληλα διαμορφωμένου για τις διάφορες παρεμβάσεις (δρόμοι, παραγωγικές ζώνες, εξυπηρετήσεις) και τις τομεακές πολιτικές (υγείας, εκπαίδευσης κτλ.). Στη βάση αυτή η υφιστάμενη Δήλωση Πολιτικής προκύπτει ότι δεν μπορεί να καλύψει αποτελεσματικά τις νέες ανάγκες που δημιουργούνται. Το ζήτημα αλλαγής της ΔΠ στο Τρόοδος πρέπει να αντιμετωπιστεί στη βάση μιας διαφορετικής φιλοσοφίας από αυτή στην οποία βασίζεται η υπάρχουσα. Το αναπτυξιακό πλαίσιο που θέτει η ΕΣΑΟΚ έχει έναν σαφή χαρακτήρα Αναπτυξιακού Προγράμματος Περιφερειακού επιπέδου, το οποίο είναι απαραίτητο να πλαισιωθεί από ένα Χωροταξικό Σχέδιο Περιφερειακού επιπέδου.

Η παραπάνω διαπίστωση συζητήθηκε στο "1ο Συνέδριο Επιστημονικών και Τεχνικών Επιτροπών για την Αναγέννηση των Ορεινών Κοινοτήτων Τροόδους" σε διευρυμένη συνάντηση των καθηγητών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και εξειδικευμένων συμβούλων από την Κύπρο με τις Εξειδικευμένες Τεχνικές Επιτροπές Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως, Επαρχιακών Διοικήσεων Λευκωσίας και Λεμεσού, Τμήματος Περιβάλλοντος, Τμήματος Γεωργίας, Τμήματος Δασών, Γενική Τεχνική Επιτροπή Υπουργείου Εσωτερικών και Εκπροσώπους των Τοπικών Αρχών. Ως αποτέλεσμα της συνάντησης συμφωνήθηκε η ετοιμασία ενός εξειδικευμένου Σχεδίου Ανάπτυξης ως **Δήλωση Πολιτικής Τροόδους**. Για την ετοιμασία της θα ακολουθηθεί η διαδικασία εκπόνησης και τροποποίησης της Δήλωσης Πολιτικής ώστε να ολοκληρωθεί όσο το δυνατόν πιο σύντομα. Τα κύρια σημεία και συμπεράσματα, τα οποία συζητήθηκαν και συμφωνήθηκαν καταγράφηκαν σε πρακτικό το οποίο κοινοποιήθηκε σε όλα τα εμπλεκόμενα μέρη και επισυνάπτεται ως **Παράρτημα 1** για εύκολη αναφορά.

Παράλληλα, με βάση την διάγνωση¹⁴ προκύπτει ότι η οργάνωση και η εφαρμογή τόσο του χωροταξικού όσο και του αναπτυξιακού σχεδιασμού δεν μπορούν να οργανωθούν αποτελεσματικά σε επίπεδο Κοινοτήτων. Τα Ρυθμιστικά Σχέδια λόγω είτε θεσμικής αδυναμίας, είτε πολύ μικρής κλίμακας δεν ήταν ικανά να εξασφαλίσουν ένα αποτελεσματικό επίπεδο εφαρμογής αναπτυξιακού και χωροταξικού σχεδιασμού. Όπως φάνηκε, οι Ιστορικές Περιοχές παρέχουν ένα επίπεδο οργάνωσης που μπορεί να απαντήσει αποτελεσματικά στον παραπάνω προβληματισμό και στις διοικητικές, χωροταξικές και αναπτυξιακές ανάγκες οργάνωσης των παρεμβάσεων.

Επίσης, τα σημαντικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Κοινότητες του Τροόδους κυρίως σε ότι αφορά την ενεργοποίηση των οικιστικών ζωνών, επιβάλλουν την εκπόνηση πολεοδομικών – ρυμοτομικών μελετών οι οποίες θα απεγκλωβίσουν γρήγορα την οικοδομήσιμη γη.

Επομένως γίνεται αντιληπτό ότι το Χωροταξικό Πλαίσιο του Τροόδους θα πρέπει να αναπτυχθεί σε τρία βασικά επίπεδα:

1^ο: **Χωροταξικό Σχέδιο Τροόδους**, το οποίο θα αποτελεί τη Δήλωση Πολιτικής Τροόδους. Γεωγραφικό επίπεδο αναφοράς του σχεδίου αυτού θα είναι όλη η περιοχή του Τροόδους.

2^ο: Το **Τοπικό Χωροταξικό Σχέδιο και Πρόγραμμα Δράσης Εξειδίκευσης της ΕΣΑΟΚ (ΤΧΣ-ΠΔΕ /ΕΣΑΟΚ)**, το οποίο θα εκπονείται και θα εφαρμόζεται σε επίπεδο Συμπλέγματος, όπως αυτά θα διαμορφωθούν στο χώρο, βασιζόμενα στις Ιστορικές Περιοχές. Τα ΤΧΣ-ΠΔΕ/ΕΣΑΟΚ θα αποτελέσουν την εξέλιξη των Ρυθμιστικών Σχεδίων, τα οποία εκπονούνταν σε επίπεδο Κοινοτήτων. Κάθε Σύμπλεγμα του Τροόδους θα πρέπει να έχει ένα τέτοιο σχέδιο. Σύμφωνα με το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, για την εκπόνηση του Σχεδίου αυτού θα πρέπει να προηγηθεί τροποποίηση του νομοθετικού πλαισίου και συγκεκριμένα του περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμου.

3^ο: Τα **Πολεοδομικά – Ρυμοτομικά Σχέδια**, τα οποία θα εκπονούνται σε επίπεδο οικιστικών ζωνών και περιοχών εντός ορίων ανάπτυξης, προκειμένου να επιταχυνθεί η διαδικασία ενεργοποίησης των οικιστικών και άλλων ζωνών. Τα σχέδια αυτά θα έχουν αμιγώς πολεοδομικό χαρακτήρα (πολεοδομική οργάνωση) και δεδομένης της ύπαρξης των προηγούμενων σχεδίων, θα πρέπει να εκπονούνται με ταχείς ρυθμούς. Όλοι οι οικισμοί-Κοινότητες κάθε Συμπλέγματος θα πρέπει να διαθέτουν ένα τέτοιο σχέδιο. Σύμφωνα με το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, για την εκπόνηση του Σχεδίου αυτού θα πρέπει να προηγηθεί τροποποίηση του νομοθετικού πλαισίου και συγκεκριμένα του περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμου. Επίσης, θα πρέπει να διαμορφωθεί κατάλληλα το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τον σχεδιασμό αυτού του επιπέδου, υιοθετώντας διάφορα πολεοδομικά εργαλεία όπως η μεταφορά αναπτυξιακών δικαιωμάτων, η ιδιωτική πολεοδόμηση, το τέλος πολεοδομικής αναβάθμισης (τράπεζα γης, εισφορές, κτλ.) και ο αστικός αναδασμός. Ωστόσο, όπως τονίζει και το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως η χρήση των παραπάνω εργαλείων πρέπει να εκτιμηθεί ως προς τις χρηματοοικονομικές τους επιπτώσεις.

¹⁴ βλέπε σελ 372-389 στην ενδιάμεση συνοπτική διάγνωση



Πιο αναλυτικά για κάθε σχέδιο θα ισχύουν τα εξής:

Δράση ΣΠ.2.1.1 Εκπόνηση και έγκριση Δήλωσης Πολιτικής Τροόδους

Χωροταξικό Σχέδιο Τροόδους

Το ρόλο του Χωροταξικού Σχεδίου Τροόδους θα αναλάβει η Δήλωση Πολιτικής για το Τρόδος, η οποία θα αποτελεί το πλαίσιο χωρικής – χωροταξικής οργάνωσης της ΕΣΑΟΚ. Η νέα αυτή Δήλωση Πολιτικής Τροόδους (ΔΠΤ) θα πρέπει λάβει υπόψη της: α) την ισχύουσα Δήλωση Πολιτικής, β) τα αποτελέσματα της διάγνωσης, το όραμα και τους στόχους της Εθνικής Στρατηγικής Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων Τροόδους, γ) τις αρχές της Ορεινότητας που θα θεσμοθετήσει η Κυπριακή Δημοκρατία, δ) το υπό έγκριση Τοπικό Σχέδιο Μαραθάσας (η διαδικασία έγκρισής του έχει παγιωθεί), ε) κάθε άλλη σχετική πηγή τεκμηρίωσης.

Οι βασικοί στόχοι της Δήλωσης Πολιτικής Τροόδους συνοψίζονται στα εξής:

- Αρμονική συμβίωση ανθρώπου και φύσης στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης,
- Ενθάρρυνση της ανάπτυξης και προσέλκυσης επιθυμητών δραστηριοτήτων ,
- Συμβολή στην προστασία των φυσικών και πολιτιστικών πόρων του Τροόδους,
- Περιορισμός αρνητικών επιπτώσεων του μοντέλου ανάπτυξης του παρελθόντος,
- Η ΔΠΤ να αποτελέσει υποστηρικτικό και θεσμικό εργαλείο για την αποτελεσματική εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής Ανάπτυξης Τροόδους.

Η κύρια κατεύθυνση της ΔΠΤ είναι να οργανώσει στο χώρο τις διάφορες τομεακές πολιτικές έτσι όπως αυτές προσδιορίζονται από την ΕΣΑΟΚ. Οι δράσεις των πολιτικών αυτών, πρέπει να εντάσσονται και να εφαρμόζονται σε ένα ενιαίο χωροταξικό πλαίσιο στο οποίο θα διασφαλίζεται η προστασία και αειφορική διαχείριση του περιβάλλοντος, καθώς και η αποφυγή συγκρούσεων γης και συμφερόντων.

Μετά τον Πίνακα των δράσεων της παρούσας Στρατηγικής Παρέμβασης, ακολουθεί αναφορά των δράσεων από Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις οι οποίες θα πρέπει να ληφθούν υπόψη στον χωροταξικό σχεδιασμό της Δήλωσης Πολιτικής Τροόδους.

Πρακτικά, η ΔΠΤ θα αναβαθμιστεί στην ιεράρχηση των χωρικών σχεδίων. Θα αποτελεί θεσμοθετημένο περιφερειακό χωροταξικό σχέδιο με κατευθύνσεις για τα υποκείμενα ΤΧΣ-ΠΔΕ /ΕΣΑΟΚ (αναλύονται πιο κάτω) υποχρεωτικού χαρακτήρα.

Το πλαίσιο ανάπτυξης της Δήλωσης Πολιτικής Τροόδους αναλύεται στο Παράρτημα 3 και οργανώνεται σε 3 άξονες:

- a. Οργάνωση οικιστικού δικτύου (οικιστικά κέντρα και οικιστικές ενότητες)
 - i) την κατηγοριοποίηση των οικισμών στη βάση ενός ιεραρχημένου δικτύου οικισμών – κέντρων (κεντρικοί τόποι),
 - ii) τον καθορισμό οικιστικών ενοτήτων με βάση τις εξαρτήσεις και της εξυπηρετήσεις μεταξύ των οικισμών,
- b. Οργάνωση των βασικού πλαισίου (κανόνες, προδιαγραφές) χωροθέτησης και εγκατάστασης των Υποδομών και άλλων εξυπηρετήσεων,
- c. Οργάνωσης των παραγωγικών δραστηριοτήτων στο χώρο (χρήσεις γης).

Με βάση το πλαίσιο ανάπτυξης της ΔΠΤ, δίνονται οι παρακάτω βασικές κατευθύνσεις, όσον αφορά τις ρυθμίσεις των πολεοδομικών ζωνών:

- ⇒ ορθολογική αναδιάρθρωση ποιοτικά και ποσοτικά, όλων των θεματικών κατηγοριών «ζωνών» χρήσεων ώστε να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες ανάγκες, αντιλήψεις και πραγματικότητες,
- ⇒ ευελιξία και λιγότεροι αποκλεισμοί χρήσεων, οι οποίοι δημιουργούν ακαμψία στην πράξη χωρίς όμως να οδηγούν σε σοβαρές συγκρούσεις. Στόχος η δημιουργική και αρμονική μείξη χρήσεων,
- ⇒ οι καθοριζόμενες χρήσεις/ζώνες να είναι σύμφωνες και συμβατές με τις διεθνείς συμβάσεις και κοινοτικές και εθνικές πολιτικές ή οδηγίες,
- ⇒ τα αντικείμενα προστασίας¹⁵ τα οποία θα συμπεριληφθούν στην ΕΝΙΑΙΑ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ είναι τα ακόλουθα:
 - a. Η προστασία της φύσης που θα περιλαμβάνει:
 1. δάση, δασικές περιοχές και τα υδάτινα σώματα,
 2. τις περιοχές Υψηλής Φυσικής Αξίας (ΥΦΑ) ή Υψηλής Περιβαλλοντικής Σημασίας (ΥΠΣ) οι οποίες ΔΕΝ είναι οριοθετημένες και πρέπει να καθοριστούν κυρίως στη γεωργική γη καλλιεργούμενη και καλλιεργήσιμη (χέρσα),
 3. τις περιοχές των τοποθεσιών/οικοτόπων (sites) του δικτύου Natura,
 4. γη υψηλής γεωργικής παραγωγικότητας (Αρδευτικά δίκτυα, αναδασμοί) και ιδιαίτερης αξίας (γαιότοποι /terroir),
 - β. Η προστασία πολιτιστικής κληρονομιάς που θα περιλαμβάνει:
 1. αρχαιολογικούς χώρους, ιστορικούς τόπους, μεμονωμένα μνημεία,
 2. αρχιτεκτονική κληρονομιά (Διατηρητέα κτίσματα -Παραδοσιακοί οικισμοί και άλλα οικιστικά σύνολα).

Διευκρινίζεται ότι, τόσο η άποψη των μελετητών όσο και του ΤΠΟ¹⁶ σε σχέση με το θέμα της γενικής αναθεώρησης των Πολεοδομικών Ζωνών της περιοχής που καταλαμβάνει η ΕΣΑΟΚ, είναι να μην τροποποιηθούν κατά την εκπόνηση της νέας Δήλωσης Πολιτικής Τροόδους, αφού

¹⁵ Πλείστα εξ' αυτών προστατεύονται στο πλαίσιο υφιστάμενων νομοθεσιών ή προωθούνται από Ευρωπαϊκές Πολιτικές

¹⁶ Επιστολή ΤΠΟ, ΑΦ:05.02.014/21-3-2019

οι Πολεοδομικές Ζώνες των πλείστων Κοινοτήτων, έχουν τροποποιηθεί πρόσφατα. Εκεί και όπου εντοπίζονται ειδικά θέματα τα οποία δεν μπορούν να διευθετηθούν με πολεοδομικές ρυθμίσεις και πρόνοιες στο κείμενο της υπό εκπόνηση Δήλωσης Πολιτικής, θα μπορούσε να γίνεται στοχευμένα τροποποίηση των Πολεοδομικών Ζωνών συγκεκριμένων Κοινοτήτων ή/και περιοχών. Η εκπόνηση της ΔΠΤ θα πρέπει να ξεκινήσει μετά την έγκριση της ΕΣΑΟΚ και πρέπει να συνοδεύεται από Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ).

Η ανάγκη εκπόνησης της Δήλωσης Πολιτικής Τροόδους, παρουσιάστηκε από τον Επιστημονικό Υπεύθυνο του Έργου στον Υπουργό Εσωτερικών σε συνάντηση στην οποία παρακάθισε και το ΤΠΟ. Σύμφωνα με τις οδηγίες του Υπουργού οι εμπειρογνώμονες και το ΤΠΟ παρακάθισαν σε συναντήσεις εργασίας με σκοπό την διαμόρφωση του πλαισίου και την διαδικασία εκπόνησης της ΔΠΤ. Παρακάτω παρατίθενται τα τεχνικά χαρακτηριστικά που αφορούν την εκπόνηση της ΔΠΤ.

- 1. Περιοχή Μελέτης.** Οι κοινότητες οι οποίες συνιστούν την Περιοχή Μελέτης της ΔΠΤ, καταγράφονται στο **Παράρτημα 2**.
- 2. Το πλαίσιο ανάπτυξης της Δήλωσης Πολιτικής Τροόδους** παρουσιάζεται στο **Παράρτημα 3**.
- 3. Διαδικασία Εκπόνησης ΔΠΤ.** Η διαδικασία που θα ακολουθηθεί για την ετοιμασία της ΔΠΤ παρουσιάζεται με διάγραμμα (Διάγραμμα 1) και περιγράφεται αναλυτικά στο **Παράρτημα 4**.
- 4. Η αναφερόμενη διαδικασία** καθορίστηκε και συμφωνήθηκε κατόπιν ειδικών διαβουλεύσεων μεταξύ Γραφείου Επιτρόπου Ορεινών Κοινοτήτων - ALA Planning – Εργαστήριο Αγροτικού Χώρου, Πολυτεχνικής Σχολής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως (ΤΠΟ). Τέλος παρουσιάστηκε σε διευρυμένη συνάντηση στον Υπουργό Εσωτερικών.
- 4. Ενδεικτική Δομή της Δήλωσης Πολιτικής Τροόδους,** παρουσιάζεται στο **Παράρτημα 5**
- 5. Χρονοδιάγραμμα Εκτέλεσης Απαιτούμενων Εργασιών.** Η συνολική διάρκεια εκτέλεσης των απαιτούμενων εργασιών για ετοιμασία της ΔΠΤ εκτιμάται σε δεκαπέντε (15) μήνες. Η ετοιμασία ΔΠΤ θα αρχίσει μετά την ολοκλήρωση της Εθνικής Στρατηγικής Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων Τροόδους που συμπεριλαμβάνει και την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης. Στο χρόνο αυτό δεν περιλαμβάνονται ο χρόνος έγκρισης και παραλαβής των σταδίων της ΔΠΤ. Ως ημερομηνία έναρξης της Σύμβασης ορίζεται η ημέρα κατά την οποία θα λάβει σχετική απόφαση το Υπουργικό Συμβούλιο και θα εγκρίνει την όλη διαδικασία. Προϋπόθεση επίσης είναι το Γραφείο Επιτρόπου Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων να παραδώσει στην Ομάδα Μελέτης την εγκεκριμένη Εθνική Στρατηγική Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων Τροόδους (ανάλυση υφιστάμενης κατάστασης και αναπτυξιακό πλαίσιο). Το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης των απαιτούμενων εργασιών παρουσιάζεται αναλυτικά ως **Παράρτημα 7**.

Η εκπόνηση της Δήλωσης Πολιτικής Τροόδους, με βάση τα παραπάνω, συμφωνήθηκε τόσο με το Τμήμα Πολεοδομίας όσο και στις διευρυμένες συναντήσεις με τον Υπουργό Εσωτερικών ότι θα ανατεθεί σε εξωτερικούς συμβούλους. Επί τούτου το Ίδρυμα Γιαννάκη Παπαδούρη, έχει εκφράσει την επιθυμία να χρηματοδοτήσει το εν λόγω Σχέδιο Ανάπτυξης στο πλαίσιο της όλης συνεισφοράς και οικονομικής στήριξης του για την εκπόνηση της Εθνικής Στρατηγικής Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων, νοουμένου ότι αυτή η δωρεά θα τύχει της έγκρισης του Υπουργείου Οικονομικών. Σε αντίθετη περίπτωση το ποσό που απαιτείται για την εκπόνηση της ΔΠΤ θα πρέπει να συμπεριληφθεί σε προϋπολογισμούς του Υπουργείου Εσωτερικών. Η απόφαση του Ιδρύματος λήφθηκε λαμβανομένου υπόψη της καθοριστικής σημασίας της ΔΠΤ στην υλοποίηση και εφαρμογή του αναπτυξιακού πλαισίου της ΕΣΑΟΚ. Οι κύριες εργασίες της Ομάδας Μελέτης για την εκπόνηση της ΔΠΤ παρουσιάζονται στο **Παράρτημα 6**. Τα παραδοτέα της Ομάδας Μελέτης είναι τα εξής έγγραφα:

- 1. Έκθεση Εκπόνησης της ΔΠΤ.**
- 2. Κείμενο της ΔΠΤ** (Κείμενο, Παραρτήματα, Σχέδια - Χάρτες).
- 3. Εκθέσεις.** Η Ομάδα Μελέτης θα υποβάλει στο Γραφείο Επιτρόπου Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων τις παρακάτω Εκθέσεις σχετικά με την εκτέλεση των δραστηριοτήτων του

Αντικείμενου της Σύμβασης και με τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν. Οι εκθέσεις είναι σημαντικές τόσο για την ενημέρωση του ιδίου ως Συντονιστή της όλης διαδικασίας αλλά και του Υπουργού Εσωτερικών:

- i. **Έκθεση Έναρξης**, που θα υποβληθεί εντός του πρώτου μήνα από την υπογραφή της Σύμβασης και όπου θα καταγραφούν τα συμπεράσματα των αρχικών συζητήσεων με τις αρμόδιες αρχές (πχ. ΤΠΟ), οι πρώτες διαπιστώσεις της Ομάδας Μελέτης σχετικά με τις συνθήκες του Αντικείμενου της Σύμβασης και τυχόν κύρια θέματα που εντοπίστηκαν, οι άμεσες ενέργειες και προτεραιότητες που τίθενται, καθώς και το επικαιροποιημένο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του Αντικείμενου της Σύμβασης.
- ii. **Εκθέσεις Προόδου**, που θα υποβάλλονται κάθε έξι (6) μήνες από την ημερομηνία υπογραφής της Σύμβασης μέχρι την ολοκλήρωσή της και όπου θα καταγράφεται η πρόοδος των εργασιών και τυχόν ζητήματα που πρέπει να επιλυθούν.

Γραφείο Επιτρόπου Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων

Καταλυτικό ρόλο στην εκπόνηση της ΔΠΤ θα έχει το Γραφείο Επιτρόπου Ορεινών Κοινοτήτων, το οποίο θα είναι υπεύθυνο για το συντονισμό και την εφαρμογή της διαδικασίας εκπόνησης. Πιο συγκεκριμένα, θα είναι υπεύθυνο για την υλοποίηση των εξής ενεργειών:

- Αποστολή ενημερωτικού ή άλλου υλικού σχετικού με την εκπόνηση της ΔΠΤ προς τις ΑΤΑ.
- Συλλογή και παραχώρηση απαιτούμενων εγγράφων, στοιχείων και πληροφοριών (πχ. εκπονηθέντα Ρυθμιστικά Σχέδια) προς την Ομάδα Μελέτης κατόπιν καθοδήγησης από αυτή.
- Διοργάνωση Ανοικτών Περιφερειακών Συγκεντρώσεων σε συνεργασία με τις ΑΤΑ και καταγραφή πρακτικών.
- Υποστήριξη των ΑΤΑ για την ετοιμασία εισηγήσεων/απόψεων (υποβολή Αιτημάτων).
- Υποστήριξη της ΚΣΕ για την επεξεργασία και διαμόρφωση της ΔΠΤ (οργάνωση συναντήσεων, τήρηση πρακτικών κ.α.).

Τέλος, σημειώνεται ότι ο Επίτροπος Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων για την Ανάπτυξη Ορεινών Περιοχών (ή εκπρόσωπός του) θα παρακάθεται στην ΚΣΕ. Ο Επίτροπος θα έχει ευθύνη να τηρεί ενήμερο τον Υπουργό Εσωτερικών σε όλα τα στάδια, με γραπτά σημειώματα καθ' όλη την διάρκεια της διαδικασίας.

Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως

Το ΤΠΟ θα εργαστεί ως Σύμβουλος- Συνεργάτης της Ομάδας Μελέτης στην οποία θα παρέχει τεχνική και επιστημονική υποστήριξη όπου κριθεί αναγκαίο. Επίσης, θα πρέπει να παρέχει στην Ομάδα Μελέτη τα αναγκαία δεδομένα και έγγραφα που απαιτούνται για την εκπόνηση της ΔΠΤ. Το ΤΠΟ θα παρακολουθεί γενικά την εκπόνηση της ΔΠΤ και θα την προωθήσει προς έγκριση.

Δράση ΣΠ.2.1.2: Ένταξη νέων χωροταξικών εργαλείων στο θεσμικό πλαίσιο της Κυπριακής Δημοκρατίας - Τοπικό Χωροταξικό Σχέδιο και Πρόγραμμα Δράσης Εξειδίκευσης της ΕΣΑΟΚ (ΤΧΣ-ΠΔΕ/ΕΣΑΟΚ) & Πολεοδομικό – Ρυμοτομικό Σχέδιο (ΠΡΣ).

Τα δύο νέα χωροταξικά και αναπτυξιακά εργαλεία (ΤΧΣ-ΠΔΕ/ΕΣΑΟΚ και ΠΡΣ) που προτείνει η ΕΣΑΟΚ θα πρέπει να ενταχθούν στο θεσμικό πλαίσιο της Δημοκρατίας. Η ένταξη αυτή θα πραγματοποιηθεί μέσα από μια διαδικασία πιλοτικής εφαρμογής των δύο σχεδίων η οποία περιλαμβάνει:

- Ετοιμασία αρχικού πλαισίου εκπόνησης και εφαρμογής Σχεδίων: Οι μελετητές θα πρέπει να διαμορφώσουν ένα αρχικό πλαίσιο προδιαγραφών εκπόνησης των σχεδίων με βάση τόσο

την Κυπριακή εμπειρία (π.χ. Ρυθμιστικά Σχέδια) όσο και την διεθνή. Μια αρχική προσέγγιση για το περιεχόμενο των δύο σχεδίων αναφέρεται στις δύο επόμενες δράσεις.

- Εκπόνηση πειραματικού-πilotικού Σχεδίου για τους δύο τύπους μελετών, για σκοπούς έρευνας και εφαρμογής σε μία περιοχή.
 - ΤΧΣ-ΠΔΕ/ΕΣΑΟΚ: Σε μία από τις περιοχές που αποτελούν Ιστορική Περιοχή του Τροόδους και προορίζεται να αποτελέσει και Σύμπλεγμα Υπηρεσιών Κοινοτήτων (επιλογή περιοχής Σολέας), θα εκπονηθεί η πρώτη πιλοτική-πειραματική μελέτη, στην οποία η εκπόνηση θα γίνει κανονικά, αλλά ταυτόχρονα θα διορθώνονται οι αρχικές προδιαγραφές. Θα ακολουθήσει η οριστικοποίηση των προδιαγραφών του πλαισίου εκπόνησης και εφαρμογής και η ετοιμασία του θεσμικού πλαισίου το οποίο θα προωθηθεί για έγκριση. Με βάση το εγκριθέν θεσμικό πλαίσιο η πειραματική μελέτη θα οριστικοποιηθεί και θα τεθεί σε εφαρμογή.
 - Πολεοδομικό-Ρυμοτομικό Σχέδιο (ΠΡΣ): Αντίστοιχα με την προηγούμενη μελέτη, θα πρέπει να γίνει και πιλοτική-πειραματική μελέτη για τα Πολεοδομικά-Ρυμοτομικά Σχέδια. Η επιλογή της περιοχής θα πρέπει να γίνει κανονικά με βάση τη διαπίστωση των αναγκών στο ΤΧΣ-ΠΔΕ/ΕΣΑΟΚ. Επίσης, πρέπει να εξεταστούν οι ανάγκες για νομοθετικές ρυθμίσεις σε πολεοδομικά εργαλεία που απαιτείται να ενσωματωθούν στο θεσμικό πλαίσιο προκειμένου να είναι εφικτή η εκπόνηση των ΠΡΣ. Η πιλοτική εφαρμογή θα διαμορφώσει όχι μόνο τις προδιαγραφές των ΠΡΣ, αλλά και τις ανάγκες από άλλα πολεοδομικά εργαλεία. Θα ακολουθήσει η οριστικοποίηση των προδιαγραφών του πλαισίου εκπόνησης και εφαρμογής και η ετοιμασία του θεσμικού πλαισίου το οποίο θα προωθηθεί για έγκριση. Με βάση το εγκριθέν θεσμικό πλαίσιο η πειραματική μελέτη θα οριστικοποιηθεί και θα τεθεί σε εφαρμογή.

Δράση ΣΠ.2.1.3: Εκπόνηση Τοπικών Χωροταξικών Σχεδίων και Προγραμμάτων Δράσης Εξειδίκευσης της ΕΣΑΟΚ (ΤΧΣ-ΠΔΕ /ΕΣΑΟΚ) για κάθε Σύμπλεγμα Κοινοτήτων Τροόδους

Τοπικό Χωροταξικό Σχέδιο και Πρόγραμμα Δράσης Εξειδίκευσης της ΕΣΑΟΚ (ΤΧΣ-ΠΔΕ /ΕΣΑΟΚ)

Η συμπλεγματοποίηση των Κοινοτήτων μπορεί να «προσφέρει» ένα επίπεδο εκπόνησης πιο αποτελεσματικού σχεδιασμού και εφαρμογής τόσο για την χωροταξική οργάνωση όσο και για τις αναπτυξιακές παρεμβάσεις. Παράλληλα, στο επίπεδο αυτό μπορούν να εξειδικευτούν πιο ουσιαστικά διάφορες πρόνοιες της Δήλωσης Πολιτικής Τροόδους που αφορούν τον Πολεοδομικό Σχεδιασμό (π.χ. αρχιτεκτονική μορφολογία, παραδοσιακοί οικισμοί, διατηρητέα κτίρια, πολιτική τοπίου κτλ.).

Στην κλίμακα των ιστορικών περιοχών διαμορφώνεται ο ελάχιστος απαραίτητος βαθμός συγκέντρωσης κλάδων και τομέων της ορεινής οικονομίας, επιτρέποντας το σχεδιασμό ολοκληρωμένων υποστηρικτικών παρεμβάσεων. Τέτοια σχέδια μπορούν να προωθηθούν μέσα από τη συνεργασία του τοπικού συμπλέγματος (εφόσον θεσμοθετηθούν) και των τοπικών αναπτυξιακών εταιρειών στο πλαίσιο της ΕΣΑΟΚ (σύμφωνα συνεργασίας και ποιότητας). Οι παρεμβάσεις σ' αυτές τις ζώνες (Κύτταρα ανάπτυξης) και σε επίπεδο Ιστορικών Περιοχών, πρέπει να οργανωθούν και να εφαρμοσθούν σε δύο επίπεδα:

- ◆ **Αναπτυξιακό:** κατώτερο επίπεδο εξειδίκευσης παρεμβάσεων της ΕΣΑΟΚ και επίλυσης βασικών αναπτυξιακών και διαρθρωτικών ζητημάτων που αφορούν τους παραγωγικούς τομείς:
 - ενεργοποίηση τοπικών αναπτυξιακών πόρων,
 - συμπληρωματικότητες και συνέργειες μεταξύ παραγωγικών μονάδων
 - προδιαγραφές για ποιότητα προϊόντων (αναγνώριση terroir)

- σύμφωνα συνεργασίας μεταξύ εταιρών και συστήματα εγγύησης προϊόντων
 - οργάνωση κοινών παραγωγικών υποδομών σε επίπεδο ιστορικής περιοχής (π.χ. βιοτεχνικές, κτηνοτροφικές ζώνες – περιοχές).
- ◆ **Πλαίσιο ζωής:** Προσαρμογή και οργάνωση των δράσεων τις οποίες προτείνει η ΕΣΑΟΚ και το Χωροταξικό Σχέδιο Τροόδους με βάση τις ανάγκες βελτίωσης του πλαισίου ζωής και της ελκυστικότητας για την εγκατάσταση νέου πληθυσμού στο εσωτερικό κάθε περιοχής. Το πλαίσιο ζωής αποτελεί ουσιαστικά το απαραίτητο υπόβαθρο για την οργάνωση της ελκυστικότητας της περιοχής ως τόπος διαβίωσης (υποδομές υγείας, εκπαίδευσης, οδικό δίκτυο κτλ.).

Η εκπόνηση **Τοπικών Χωροταξικών Σχεδίων και Προγραμμάτων Δράσης Εξειδίκευσης της ΕΣΑΟΚ (ΤΧΣ-ΠΔΕ/ΕΣΑΟΚ)**. Η εκπόνηση και θεσμοθέτηση αυτού του σχεδίου σε ένα σύμπλεγμα έχει στόχο την εξειδίκευση τόσο της ΕΣΑΟΚ όσο και του Χωροταξικού Σχεδίου Τροόδους στο επίπεδο του Συμπλέγματος, έτσι ώστε να σχεδιαστούν και εφαρμοστούν αποτελεσματικά και με συμμετοχικότητα οι βασικές – στρατηγικές κατευθύνσεις που δίνονται από τα δύο υπερκείμενα σχέδια.

Για την οργάνωση, το πλαίσιο εκπόνησης και τις προδιαγραφές των ΤΧΣ-ΠΔΕ /ΕΣΑΟΚ, μπορεί να αξιοποιηθεί η εμπειρία αλλά και το περιεχόμενο των Ρυθμιστικών Σχεδίων που εκπονήθηκαν τα τελευταία χρόνια στις Κοινότητες της περιοχής. Τα ΤΧΣ-ΠΔΕ /ΕΣΑΟΚ, ενοποιώντας σε πολλές περιπτώσεις τα ήδη εκπονηθέντα Ρυθμιστικά Σχέδια θα πρέπει να αντιμετωπίσουν τις ανάγκες των Κοινοτήτων όπως αυτές εκφράζονται και αξιολογούνται σε επίπεδο Συμπλέγματος. Αυτό το Σχέδιο-Πρόγραμμα θα πρέπει να καταλήγει σε δράσεις που θα αφορούν τη ρύθμιση του χώρου, στις απαιτούμενες επιμέρους στοχευμένες μελέτες και στα αναγκαία έργα του Συμπλέγματος.

Τα ΤΧΣ-ΠΔΕ /ΕΣΑΟΚ θα πρέπει να ενταχθούν στο σύστημα σχεδιασμού (θεσμοθέτηση) και να αποτελέσουν το κατώτερο επίπεδο Στρατηγικού Σχεδιασμού του Χώρου και της Ανάπτυξης.

Στο επίπεδο των Συμπλεγμάτων θα πρέπει να ορίζονται τα σημαντικά Οικιστικά Κέντρα με βάση το ρόλο τους αξιολογώντας παράλληλα τις ανάγκες και τις προτάσεις για έργα υποδομής και παροχής υπηρεσιών εξυπηρέτησης.

Τα υπάρχοντα Ρυθμιστικά Σχέδια θα ελεγχθούν ως προς την προσαρμογή και εναρμόνιση μεταξύ τους, τόσο στις περιπτώσεις ενοποίησης ορισμένων από αυτά, στο πλαίσιο δημιουργίας κάθε Συμπλέγματος Κοινοτήτων, όσο και στις περιπτώσεις γειτνίασης των χωρικών τους βάσεων, όταν αφορούν γειτονικά Συμπλέγματα Κοινοτήτων.

Τα ΤΧΣ-ΠΔΕ /ΕΣΑΟΚ θα αποτελούνται από κείμενα και σχέδια, κατά τις προδιαγραφές τους. Οι κλίμακες των σχεδίων θα είναι 1:5000 για τους οικισμούς κάθε Συμπλέγματος, και 1:20000 για το σύνολο κάθε Συμπλέγματος (οικιστικός και εξω-οικιστικός χώρος).

Δράση ΣΠ.2.1.4: Εκπόνηση Πολεοδομικών – Ρυμοτομικών Σχεδίων / ΠΡΣ (οικιστικών ζωνών) ανάλογα με τις Κοινότητες που επιθυμούν τη μελέτη αυτή

Πολεοδομικά – Ρυμοτομικά Σχέδια

Σε κάθε ΤΧΣ-ΠΔΕ /ΕΣΑΟΚ είναι δυνατόν να εκπονούνται Πολεοδομικά - Ρυμοτομικά Σχέδια, όπου υπάρχει διάγνωση σχετικής ανάγκης. Τα Ρυμοτομικά Σχέδια θα αποτελούν σχέδια υλοποίησης των ΤΧΣ-ΠΔΕ /ΕΣΑΟΚ, περιέχοντας το οδικό δίκτυο, τα Οικοδομικά Τετράγωνα (ΟΤ), λεπτομερείς χρήσεις κατά κτίριο ή ΟΤ, και σχεδιάζονται σε κλίμακα 1:1000 ή 1:500. Εναλλακτικά, οι κλίμακες σχεδίων των οικισμών μπορεί να είναι 1:1000 ή 1:2000 και να

περιέχουν στοιχεία που απαιτούνται τόσο στα ΤΧΣ-ΠΔΕ ΕΣΑΟΚ, όσο και στα Ρυμοτομικά Σχέδια. Στην περίπτωση αυτή, περαιτέρω κλίμακα Ρυμοτομικών Σχεδίων δεν χρειάζεται.

Τα Πολεοδομικά - Ρυμοτομικά Σχέδια για μεν τους ιστορικούς πυρήνες των οικισμών αποτελούν Σχέδια Οικιστικής Ανάπλασης, με ειδικές προδιαγραφές, ενώ για τις ζώνες επέκτασης καθορίζουν το οδικό δίκτυο και τα ΟΤ.

Με τα Πολεοδομικά - Ρυμοτομικά Σχέδια μπορεί να αλλάξει το σημερινό σύστημα οικοπεδοποίησης και να μετατραπεί σε σύστημα υποχρεωτικών εισφορών σε γη (για την διάνοιξη οδών) και σε χρήμα (για την δημιουργία υποδομών) όπου οι ενδιαφερόμενοι θα καταθέτουν τα αντίστοιχα χρηματικά ποσά σε ειδικό λογαριασμό και τις διανοίξεις των δρόμων θα τις αναλαμβάνουν οι Κοινότητες. Δικαίωμα οικοπεδοποίησης θα προκύπτει αυτόματα, μετά την αποπεράτωση των Πολεοδομικών - Ρυμοτομικών Σχεδίων και την εξόφληση των εισφορών των ιδιοκτητών κάθε οικοπέδου.

Για την προώθηση αυτών των Σχεδίων στο σύστημα σχεδιασμού του Τροόδους και της Κύπρου γενικότερα είναι απαραίτητο να προωθηθούν προς θεσμοθέτηση κατάλληλα πολεοδομικά εργαλεία, τα οποία θα λειτουργήσουν συμπληρωματικά και θα δώσουν σημαντική ώθηση στους στόχους του πολεοδομικού σχεδιασμού της περιοχής. Τέτοια εργαλεία αφορούν τον αστικό αναδασμό, την μεταφορά αναπτυξιακών δικαιωμάτων, την ιδιωτική πολεοδόμηση, το τέλος πολεοδομικής αναβάθμισης (τράπεζα γης, εισφορές κ.ο.κ.) ή/και την εφαρμογή κινήτρων για απόσυρση κτιρίων με προβλήματα ασφάλειας και αισθητικής (αντιμετώπιση του ζητήματος των εγκαταλελειμμένων και ετοιμόρροπων κτιρίων). Για την εφαρμογή τέτοιων πολεοδομικών εργαλείων, σύμφωνα με το ΤΠΟ¹⁷, θα πρέπει να γίνει διαμόρφωση θεσμικού πλαισίου. Επιπλέον, τα εν λόγω εργαλεία θα πρέπει να ελεγχθούν ως προς τις χρηματοοικονομικές τους επιπτώσεις αλλά και ως προς τις επιπτώσεις που δύναται να έχουν σε υφιστάμενες πολιτικές του Κράτους και τις αντίστοιχες νομοθεσίες.

Υπομέτρο ΣΠ.2.2: Διαχείριση οικιστικού αποθέματος και παρεμβάσεις ανάπλασης

Δράση ΣΠ.2.2.1: Εκπόνηση μελέτης καταγραφής κενών οικοδομών και χρήσης τους στους οικισμούς του Τροόδους (ταυτότητα κτιρίων)

Οι Κοινότητες του Τροόδους διαθέτουν ένα πολύ μεγάλο απόθεμα κενών οικοδομών όπως κατοικιών, επαγγελματικών και βιομηχανικών υποστατικών (π.χ. ξενοδοχεία) ή και δημόσιων κτιρίων, απόρροια της μεγάλης πληθυσμιακής αποψίλωσης που έλαβε χώρα στη περιοχή τα τελευταία 50 χρόνια. Σύμφωνα με τη *Σύμβαση για την Προστασία της Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της Ευρώπης*, αρκετά από τα κτίρια αυτά περιλαμβάνονται τόσο στα «μνημεία», δηλαδή μεμονωμένες οικοδομές με ειδικό ενδιαφέρον (πχ Αρχαία Μνημεία Α και Β Πίνακα, Διατηρητέες Οικοδομές αλλά και μη κηρυγμένες παραδοσιακές οικοδομές/κατασκευές) όσο και σε αρχιτεκτονικά σύνολα και τόπους (ελεγχόμενες περιοχές κ.ά.).

Η επανάχρηση του αποθέματος των οικοδομών για κατοικία και επαγγελματική δραστηριοποίηση αξιολογείται ως καθοριστικής σημασίας, γεγονός που θα αναγεννήσει τους οικισμούς του Τροόδους και θα καταστήσει την περιοχή ελκυστική ως τόπο κατοικίας και επαγγελματικής δραστηριοποίησης. Ο εντοπισμός και η αξιοποίηση αξιόλογων κτισμάτων

¹⁷ Επιστολή ΤΠΟ, ΑΦ:05.02.014/21-3-2019

ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής αξίας θα πρέπει να τεθεί σε προτεραιότητα για την προστασία και ανάδειξή τους με την ενδεχόμενη προώθηση έκδοσης ομαδικών διαταγμάτων διατήρησης.

Το ζήτημα της επανάχρησης των κενών οικοδομών θα αντιμετωπίσει παράλληλα το πρόβλημα των πολυάριθμων ετοιμόρροπων οικοδομών οι οποίες δημιουργούν προβλήματα ασφάλειας, υγιεινής και αισθητικής.

Στη βάση αυτή απαιτείται η εκπόνηση μελέτης η οποία θα περιλαμβάνει την καταγραφή των κενών οικοδομών στους οικισμούς του Τροόδους. Ο αριθμός των 1.555 κενών κατοικιών στην περιοχή σε ένα σύνολο 25.371 κατοικιών που διαθέτει η περιοχή σύμφωνα με την απογραφή της ΣΥΚ του 2011 (6,12% του συνόλου των κατοικιών), θεωρείται από την μελετητική ομάδα σημαντικά υποεκτιμημένος, και υπολογίζεται ότι ο αριθμός αυτός είναι πολλαπλάσιος με βάση δειγματοληπτικές εμπειρικές μετρήσεις της ομάδας έργου.

Συστήνεται η εκπόνηση της μελέτης να ανατεθεί από το Γραφείο του Επιτρόπου Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων σε εξειδικευμένη ομάδα συμβούλων. Η ομάδα μελέτης θα παρακολουθείται από τεχνική επιτροπή στην οποία θα συμμετέχουν, η Επαρχιακή Διοίκηση, το ΤΠΟ, ο Κλάδος Διατήρησης του ΤΠΟ, το Τμήμα Αρχαιοτήτων, το Τμήμα Κτηματολογίου και το ΕΤΕΚ. Επίσης συστήνεται σε πρώτο στάδιο η εκπόνηση πειραματικής-πilotικής μελέτης σε αντιπροσωπευτικό δείγμα κοινοτήτων του Τροόδους με βάση τα αρχιτεκτονικά τους χαρακτηριστικά (3-5 Κοινότητες). Μετά την εκπόνηση θα γίνει αξιολόγηση και θα καθοριστεί η τελική μεθοδολογία εκπόνησης της μελέτης για το σύνολο των Κοινοτήτων του Τροόδους και θα προωθηθεί η διαδικασία εκπόνησης της μελέτης αυτής.

Η μελέτη καταγραφής κενών οικοδομών σε επίπεδο Κοινότητας θα πρέπει να περιλαμβάνει:

- (α) εντοπισμός των κενών οικοδομών: αξιολόγηση της κατάστασης στην οποία βρίσκεται η οικοδομή,
- (β) καταγραφή της σημερινής και της πρότερης χρήσης,
- (γ) περιγραφή και αξιολόγηση των αρχιτεκτονικών χαρακτηριστικών της οικοδομής (περίοδος κατασκευής και ιδιαίτερα χαρακτηριστικά) και των δομικών στοιχείων και υλικών που χρησιμοποιήθηκαν για την κατασκευή της,
- (δ) εντοπισμό των ιδιοκτητών/ κληρονόμων αυτών,
- (ε) εντοπισμό ζωνών συγκέντρωσης κενών οικοδομών και έκδοση χαρτών,
- (στ) διερεύνηση των ενδεχόμενων λειτουργικών προβλημάτων που έχουν οι οικοδομές αυτές (πρόσβαση σε δρόμο, πρόσβαση σε δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης, οργάνωση της δόμησης – ελεύθεροι χώροι κ.α.).

Η καταγραφή αυτή των κτιρίων θα πρέπει να γίνει σε μια ψηφιακή βάση δεδομένων με τη μορφή ηλεκτρονικής ταυτότητας κτιρίου, δημιουργώντας τελικά έναν ηλεκτρονικό κατάλογο των κενών, εγκαταλελειμμένων και ετοιμόρροπων κτιρίων του Τροόδους. Η επεξεργασία και αξιολόγηση αυτής της βάσης δεδομένων μπορεί να τροφοδοτήσει μια σειρά πολιτικών και παρεμβάσεων. Η καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης των κενών και εγκαταλελειμμένων κτιρίων, μπορεί να συμβάλει στη διαμόρφωση κατάλληλων παρεμβάσεων οι οποίες μέσα από εξειδικευμένα προγράμματα θα επιτρέψουν την αναβάθμιση των κτιρίων και επομένως στην επανάχρησή τους. Τα προγράμματα αυτά μπορούν μάλιστα να συνδεθούν με την στεγαστική πολιτική των ορεινών περιοχών συμβάλλοντας ουσιαστικά στην πολιτική προσέλκυσης πληθυσμού.

Όσον αφορά τις ετοιμόρροπες οικοδομές, ο περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμος ο οποίος ενισχύθηκε με σχετική τροποποίηση το 2016, ορίζει την κατά περίπτωση Οικοδομική Αρχή ως αρμόδια να παρεμβαίνει και να μεριμνά με διάφορους τρόπους για την άρση της επικινδυνότητας της οικοδομής. Η παρούσα μελέτη καταγραφής των ετοιμόρροπων οικοδομών και η συνακόλουθη ένταξη σε προγράμματα αξιοποίησής τους έχει σκοπό αφενός να προσφέρει μια αξιόπιστη πηγή ενημέρωσης των πολεοδομικών αρχών και αφετέρου να τροφοδοτήσει προγράμματα και παρεμβάσεις που θα τις αξιοποιεί εποικοδομητικά.

Δράση ΣΠ.2.2.2 Μελέτη οργάνωσης και ιεράρχησης παρεμβάσεων ανάπλασης

Η μελέτη αυτή πρέπει να συνεκτιμήσει τους στόχους και τις δράσεις της ΕΣΑΟΚ σε συνδυασμό με την υφιστάμενη κατάσταση που αφορά την αρχιτεκτονική μορφολογία και λειτουργικότητα τόσο των οικισμών που έχουν ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον, όσο και χώρων ιδιαίτερης επισκεψιμότητας (περιοχές μνημείων κτλ.). Η υπόδειξη των περιοχών προς ανάπλαση θα πρέπει γενικότερα να γίνεται από υπερκείμενα χωρικά σχέδια, και ελλείψει αυτών δημιουργείται η ανάγκη εκπόνησης της συγκεκριμένης μελέτης.

Το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως είναι το αρμόδιο για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση πολεοδομικών έργων που αφορούν αναπλάσεις / διαμορφώσεις δημόσιων χώρων τα οποία στοχεύουν στην αναβάθμιση του δομημένου περιβάλλοντος, στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των πολιτών, στην αναζωογόνηση/αναβάθμιση, περιλαμβανομένης και της κοινωνικοοικονομικής, υποβαθμισμένων περιοχών της υπαίθρου και τη δημιουργία διευκολύνσεων για παθητική ψυχαγωγία/αναψυχή και ξεκούραση. Τέτοιες παρεμβάσεις αποβλέπουν ειδικότερα στη βελτίωση της κίνησης και της ασφάλειας των πεζών και των ποδηλάτων, στην ανάδειξη της ομορφιάς της περιοχής, στην προσέλκυση τουριστών και στη προστασία της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς. Το ΤΠΟ θα είναι ο αποδέκτης της μελέτης αυτής έτσι ώστε να προωθηθούν για χρηματοδότηση και ακολούθως για κατασκευή έργα που αφορούν:

- αναπλάσεις και διαμορφώσεις δημόσιων ανοικτών χώρων και πλατειών,
- διαμορφώσεις περιφερειακών και τοπικών δημόσιων πάρκων,
- αναπλάσεις ιστορικών πυρήνων των χωριών,
- αναπλάσεις τουριστικών περιοχών,
- κατασκευές πεζόδρομων/ ποδηλατοδρόμων (κατά μήκος ποταμών κτλ.),
- αναπλάσεις χώρων που περιβάλλουν επισκέψιμα και σημαντικά μνημεία περιφερειακής και τοπικής εμβέλειας.

Η μελέτη θα πρέπει επίσης να προσδιορίζει τα χαρακτηριστικά των παρεμβάσεων σε σχέση κυρίως με τις ιδιαιτερότητες της τοπικής αρχιτεκτονικής, έτσι ώστε οι παρεμβάσεις να είναι εναρμονισμένες και συμβατές με τον τοπικό χαρακτήρα της δόμησης και των κατασκευών γενικότερα.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον πρέπει να επιδοθεί στις αναπλάσεις χώρων που περιβάλλουν μνημεία, οι οποίες πρέπει από τη μία πλευρά να αναδεικνύουν τα μνημεία και από την άλλη να δημιουργούν συνθήκες κατάλληλες για την οργάνωση εκδηλώσεων και άλλων δραστηριοτήτων που συνδέονται με την τοπική παράδοση και τα εν λόγω μνημεία.

Δράση ΣΠ.2.2.3 Παρεμβάσεις και έργα ανάπλασης σε οικισμούς, τμήματα οικισμών – γειτονιές και περιβάλλοντες χώρους μνημείων

Μελέτη και κατασκευή των έργων που προσδιορίστηκαν στην προηγούμενη δράση. Με βάση την προηγούμενη μελέτη η οποία καταλήγει στην έκθεση ιεράρχησης έργων ανάπλασης, καθώς και ανάλογα με την δυνατότητα εξεύρεσης πόρων (δημοσιονομικό πλαίσιο, ευρωπαϊκοί πόροι) θα προωθηθούν προς μελέτη και κατασκευή συγκεκριμένα έργα ανάπλασης.

Η χρηματοδότηση των έργων αυτών μπορεί να γίνει και από Ευρωπαϊκούς πόρους.

Δράσεις και έργα των Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων που πρέπει να ενταχθούν στην Δήλωση Πολιτικής Τροόδους

Ολοκληρωμένη Παρέμβαση 1: Καινοτομική προσέγγιση της γεωργίας και κτηνοτροφίας

Δράση 1.1.1	Δημιουργία ταυτότητας των γεωργικών προϊόντων
-------------	---

Οι γαϊότοποι μετά τον εντοπισμό, την αναγνώριση και την ανάδειξή τους, θα πρέπει να ενταχθούν στη Δήλωση Πολιτικής Τροόδους ως ζώνες που χρήζουν ειδικής προστασίας, δεδομένου ότι παρέχουν ειδικά χαρακτηριστικά στα προϊόντα που εκεί παράγονται (π.χ. μήλα, αμπέλια κτλ.). Η προστασία μέσω της ΔΠΤ θα διευκολύνει τη διαδικασία ανάδειξης και θα ενισχύσει την ταυτότητα των προϊόντων που προέρχονται από τις συγκεκριμένες αυτές ζώνες (γαϊότοποι – terroir).

Δράση 1.1.4	Πολυλειτουργικό - επισκέψιμο αγρόκτημα: αναγνώριση και διαμόρφωση προδιαγραφών
-------------	--

Η μελέτη προσδιορισμού ειδικών όρων και προδιαγραφών ανάπτυξης και λειτουργίας πολυλειτουργικών - επισκέψιμων αγροκτημάτων θα πρέπει να ενταχθεί στη Δήλωση Πολιτικής Τροόδους, ως μια δραστηριότητα με χωρικές διαστάσεις τόσο ως προς τους όρους εγκατάστασης στο χώρο, όσο και ως προς τις ευρύτερες χωρικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις οι οποίες πρέπει να ληφθούν υπόψη στον χωροταξικό σχεδιασμό.

Δράση 1.3.1.	Επανάκτηση - διαχείριση εγκαταλελειμμένης γεωργικής γης, Πιλοτική Εφαρμογή
--------------	--

Το Σχέδιο Επανάκτησης και διαχείρισης της εγκαταλελειμμένης γεωργικής γης πρέπει να ενταχθεί ως χωρική πολιτική στη Δήλωση Πολιτικής Τροόδους, για να συνδέεται με τις υπόλοιπες χωρικές πολιτικές (γαϊότοποι, προστατευόμενη περιοχή ενιαίας διαχείρισης).

Δράση 1.3.3	Σχέδιο διαχείρισης βόσκησης
-------------	-----------------------------

Το πλαίσιο των Σχεδίων Διαχείρισης της Βόσκησης πρέπει να ενταχθεί στη Δήλωση Πολιτικής Τροόδους, ώστε να αποτελεί «επίσημο» εργαλείο χωρικής πολιτικής, προσδιορίζοντας το ρόλο, τους στόχους, τη μεθοδολογία και τις προδιαγραφές του. Επίσης, με τη ένταξη των Σχεδίων αυτών στη ΔΠΤ θα προσδιορίζονται οι φορείς υλοποίησης των Σχεδίων. Βασική προϋπόθεση αποτελεί η ένταξη στη Δήλωση Πολιτικής Τροόδους της κατηγορίας «Βοσκότοπος-Βοσκήσιμη έκταση», στις οποίες ουσιαστικά θα πρέπει να εφαρμοστούν τα Σχέδια Διαχείρισης Βόσκησης.

Δράση 1.3.4.	Δημιουργία υποδομών για την κτηνοτροφία
--------------	---

Στο πλαίσιο της ανάπτυξης Κτηνοτροφικών ζωνών – περιοχών, στη Δήλωση Πολιτικής Τροόδους θα πρέπει αφενός, να επαναπροσδιοριστούν οι Κτηνοτροφικές Ζώνες μετά από την αξιοποίηση της διάγνωσης (υφιστάμενες μη ελκυστικές, περιοχές με κτηνοτροφία χωρίς κτηνοτροφικές ζώνες) και αφετέρου να διαμορφωθούν σχέδια ενεργοποίησης ζωνών και οργάνωσης των υποδομών.

Ολοκληρωμένη Παρέμβαση 2: Μεταποίηση στην ορεινή οικονομία

Δράση 2.1.4	Νομοσχέδιο για αναγνώριση της «Οικοτεχνίας»
Δράση 2.1.5	Διαμόρφωση προδιαγραφών ανάπτυξης και λειτουργίας οικοτεχνιών

Ο ορισμός και οι προδιαγραφές ανάπτυξης και λειτουργίας της Οικοτεχνίας θα πρέπει να ενταχθούν στη Δήλωση Πολιτικής Τροόδους.

Υπομέτρο 2.3	Υποδομές για βιώσιμη παραγωγή και ανάπτυξη
--------------	--

Στο συγκεκριμένο υπομέτρο περιλαμβάνονται οι ακόλουθες δράσεις:

2.3.1: Δημιουργία Βιομηχανικής περιοχής Σολέας στην Κοινότητα Λινού (ώρμιο έργο προς υλοποίηση)

2.3.2: Σχέδιο μετεγκατάστασης βιοτεχνιών από τους οικισμούς σε Βιοτεχνική και Βιομηχανική Περιοχή (εκτός αγροτροφικού τομέα)

2.3.3: Δημιουργία Βιοτεχνικής περιοχής στην Αγία Μαρίνα Ξυλιάτου

2.3.4: Βιομηχανικές / Βιοτεχνικές ζώνες (αξιολόγηση και σχεδιασμός ενεργοποίησης): Εκπόνηση πολεοδομικού - ρυμοτομικού σχεδίου ενεργοποίησης βιοτεχνικών ζωνών σε περιοχές προτεραιότητας μετά την ολοκλήρωση της ΔΠΤ. Στο πλαίσιο της ΔΠΤ θα αξιολογηθούν οι υφιστάμενες βιοτεχνικές ζώνες και θα προταθούν νέες με βάση τις ανάγκες

2.3.5: Δημιουργία Βιοτεχνικών Χωριών (Αμίαντος και Σκουριώτισσα)

Ολοκληρωμένη Παρέμβαση 3: Νέο πρότυπο ορεινού τουριστικού προϊόντος Τροόδους

Δράση 3.1.3	Τουριστική δραστηριότητα σε περιοχές προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος: διαμόρφωση προδιαγραφών ανάπτυξης και λειτουργίας
-------------	--

Διαμόρφωση ειδικών όρων και προδιαγραφών στη Δήλωση Πολιτικής Τροόδους για την ένταξη τουριστικών δραστηριοτήτων σε περιοχές προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος (π.χ. περιοχές Natura 2000).

Δράση 3.5.2	Νομοθετικές / Κανονιστικές πράξεις για την προσαρμογή του πλαισίου κατάταξης στις ανάγκες και απαιτήσεις της τουριστικής ανάπτυξης στο Τρόδος
-------------	---

Η διαμόρφωση προνοιών για τα καταλύματα ειδικού τύπου που σήμερα δεν υπάρχει πρόνοια κατάταξης (αγροτουριστικά, παραδοσιακά, ορεινά καταφύγια κτλ.) ή η προσαρμογή των προδιαγραφών για ανάπτυξη τουριστικών καταλυμάτων νέου τύπου με βάση τις ιδιαιτερότητες της περιοχής (π.χ. καταλύματα σε μη ενιαίο χώρο - τύπος albergo diffuso/ scattered hotel κ.ά.) θα πρέπει να ενταχθεί στη Δήλωση Πολιτικής Τροόδους.

Ολοκληρωμένη Παρέμβαση 8: Πολιτισμός: Σχέδιο «Αξίες Τροόδους»

Δράση 8.3.1	Σχέδιο Δράσης για αξιολόγηση – κατηγοριοποίηση, επιστημονική μελέτη αξιοποίησης-δικτύωσης υφιστάμενων μουσείων
Δράση 8.3.4	Σχέδια Δράσης για αναβάθμιση και αξιοποίηση μνημείων

Η αξιολόγηση του δυναμικού των μουσείων, πολιτιστικών κέντρων και άλλων χώρων με πολιτιστική χρήση, μπορεί να οδηγήσει στη διαμόρφωση προδιαγραφών σύμφωνα με τις οποίες πρέπει να προκύπτει τόσο η αναγκαιότητα μιας πολιτιστικής υποδομής (κριτήρια βιωσιμότητας, χωροθέτησης) όσο και οι απαιτήσεις σε κτιριακά χαρακτηριστικά, εξοπλισμό ακόμη και ανθρώπινο δυναμικό. Οι προδιαγραφές αυτές και τα κριτήρια λήψης απόφασης

δημιουργίας ή μη μιας τέτοιας υποδομής πρέπει να ενταχθούν στη Δήλωση Πολιτικής Τροόδους.

Επίσης, στη Δήλωση Πολιτικής Τροόδους πρέπει να ενσωματωθούν πρόνοιες για την προστασία του περιβάλλοντος χώρου των μνημείων και των χώρων που έχουν πολιτιστική χρήση.

Ωστόσο, στις πρόνοιες της ΔΠΤ θα πρέπει να ενταχθεί και πλαίσιο για την προστασία και ανάδειξη οικιστικών συνόλων (γειτονιές) ή και ολόκληρων οικισμών που έχουν ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον. Η σχετική μελέτη αναγνώρισης προβλέπεται στο Μέτρο των Στρατηγικών Παρεμβάσεων.

Ολοκληρωμένη Παρέμβαση 10: Υποδομές συνδεσιμότητας και προσβασιμότητας: οδικό δίκτυο και επικοινωνίες

Δράση 10.1.1	Έκθεσης Ιεράρχησης και Προγραμματισμού των σημαντικών οδικών έργων για την περιοχή Τροόδους
Δράση 10.1.2	Μελέτη καταγραφής, κατηγοριοποίησης, αξιολόγησης και διαμόρφωσης προτάσεων αναβάθμισης χωρητικών και κοινοτικών δρόμων και έκθεση ιεράρχησης και προγραμματισμού υλοποίησής τους

Ο προγραμματισμός και η ιεράρχηση των οδικών έργων πρέπει να ενταχθούν στη Δήλωση Πολιτικής Τροόδους, ως το πλαίσιο και το περιεχόμενο της κυκλοφοριακής πολιτικής του Τροόδους.

Δράση 10.2.3	Αξιολόγηση ικανότητας και κυκλοφοριακών χαρακτηριστικών αγροτικών δρόμων
--------------	--

Ένταξη στη Δήλωση Πολιτικής Τροόδου του πλαισίου για την κατηγοριοποίησης και την καταγραφή των αναγκών αναβάθμισης του αγροτικού οδικού δικτύου. Επίσης θα πρέπει να διαμορφωθούν τα κριτήρια αναβάθμισης των αγροτικών δρόμων σε δρόμους και άλλης χρήσης. Η εξειδίκευση της πολιτικής ανάπτυξης του αγροτικού δικτύου της περιοχής μπορεί να γίνει στο επόμενο επίπεδο χωροταξικού σχεδιασμού που είναι τα Τοπικά Χωροταξικά Σχέδια – Προγράμματα Δράσης Εξειδίκευσης της ΕΣΑΟΚ.

Δράση 10.2.5	Οριστική Μελέτη Εφαρμογής και Χάραξης Σιδηροδρομικής σύνδεσης Ευρύχου - Σκουριώτισσα και προκαταρκτική μελέτη χάραξης Ευρύχου - Γαλάτα
--------------	--

Ένταξη των ζωνών διέλευσης των γραμμών (υφιστάμενη χάραξη και νέα προς Γαλάτα) στη Δήλωση Πολιτικής Τροόδους (χαρακτηρισμός ως ζώνη σιδηροδρομικής γραμμής) και πρόνοιες για επιτρεπόμενες χρήσεις εκατέρωθεν της γραμμής, συμπεριλαμβανομένων των προνοιών για την προστασία του τοπίου λόγω του τουριστικού χαρακτήρα που θα έχει η γραμμή.

Δράση 10.2.6	Μελέτη σκοπιμότητας, χάραξης και βιωσιμότητας διαδρομών τελεφερίκ από τους κεντρικούς οικισμούς προς την κορυφή του όρους Τρόδος
--------------	--

Η απόφαση για τη δημιουργία γραμμών τελεφερίκ πρέπει να δημιουργεί πρόνοιες στη Δήλωση Πολιτικής Τροόδου, για την προστασία από μη συμβατές χρήσεις γης στην περιοχή πλησίον των σταθμών αφετηρίας-τερματισμού όσο και στην περιοχή διέλευσης των γραμμών (προστασία τοπίου).

Ολοκληρωμένη Παρέμβαση 11: Διαχείριση Στερεών και Υγρών Αποβλήτων (λυμάτων)

11α. Υγρά Απόβλητα

Δράση 11 ^α .1.1	Έγκριση και υιοθέτηση του «Σχεδίου Διαχείρισης Υγρών Αποβλήτων για τις Ορεινές Κοινότητες Τροόδους»
----------------------------	---

Η ιεράρχηση των αναγκών σε έργα διαχείρισης υγρών αποβλήτων στη περιοχή σύμφωνα με το «Σχέδιο Διαχείρισης Υγρών Αποβλήτων για τις Ορεινές Κοινότητες Τροόδους» θα πρέπει να ενταχθεί ως πλαίσιο θεματικής πολιτικής στη Δήλωση Πολιτικής Τροόδους.

11β. Στερεά Απόβλητα

Δράση 11β.1.1	Έγκριση και υιοθέτηση του «Σχεδίου Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων για τις Ορεινές Κοινότητες περιφέρειας Τροόδους»
---------------	---

Η ιεράρχηση των αναγκών σε έργα διαχείρισης στερεών αποβλήτων στη περιοχή σύμφωνα με το «Σχέδιο Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων για τις Ορεινές Κοινότητες Τροόδους» θα πρέπει να ενταχθεί ως πλαίσιο θεματικής πολιτικής στη Δήλωση Πολιτικής Τροόδους. Η Δήλωση Πολιτικής Τροόδους θα πρέπει να προνοεί για τους χώρους εγκατάστασης νέων ΣΜΑ, νέων Πράσινων Σημείων και Κοινοτικών Χώρων υποστήριξης των κινητών Πράσινων Σημείων (Μικρά Πράσινα Σημεία). Επίσης, θα πρέπει να ενταχθούν στις χρήσεις γης της ΔΠΤ οι προς αποκατάσταση και αποκατεστημένοι ΧΑΔΑ και να προβλεφθεί το πλαίσιο και τα κριτήρια επανάχρησής τους.

Ολοκληρωμένη Παρέμβαση 12: Ενέργεια: «Ενεργειακή Στρατηγική-Τρόδος 2030»

Δράση 12.3.6	Εγκατάσταση ΑΠΕ προς εξυπηρέτηση ΣΕΛ, αρδευτικών και υδρευτικών έργων
Δράση 12.5.1	Διαμόρφωση/ Αναπροσαρμογή πλαισίου κινήτρων για την αύξηση ρυθμού ενεργειακών ανακαινίσεων (πολεοδομικά, φορολογικά κ.α.) λαμβάνοντας υπόψη τις τοπικές ιδιαιτερότητες
Δράση 12.5.2	Ένταξη ζωνών χωροθέτησης ΑΠΕ στην Δήλωση Πολιτικής Τροόδους
Δράση 12.5.4	Χρήση μικρών οικιακών ανεμογεννητριών

Οι παραπάνω δράσεις για την εγκατάσταση και λειτουργία μονάδων ΑΠΕ πρέπει να ενταχθούν στη Δήλωση Πολιτικής Τροόδους, με όρους χωροθέτησης που θα εξασφαλίζουν από τη μια, τη μικρότερη δυνατή επιβάρυνση στο περιβάλλον, το τοπίο, τους επισκέψιμους χώρους (πολιτιστικούς, τουριστικούς κ.α.) και άλλες δραστηριότητες και από την άλλη την αξιοποίηση του φυσικού δυναμικού και των υποδομών που επιτρέπουν τη βιώσιμη ανάπτυξη των επιχειρήσεων ΑΠΕ (διαθέσιμο αιολικό, ηλιακό κτλ. δυναμικό, γραμμές σύνδεσης της ΑΗΚ, οδικό δίκτυο κτλ.)